

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 90 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva b, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Trocadero - začetek ali konec?

Pariz, 30. novembra.

Vse svetovno časopisje trenutno odmeva začudenja nad škandalom, ki se je v petek zvečer dogodil v Trocaderoju ob zaključku svetovnega kongresa za razorožitev. Pariz je izžvižgal lorda Roberta Cecila, tega asketskega patrijarha ženevskih diplomatskih spovednic. 1043 delegatov iz 42 držav sveta je v imenu 643 mirovnih združenj začudenno gledalo, kako so razjarjeni Parižani naskočili na tribuno, pomedli s foteljem par ministrskih predsednikov, ambasadorjev in iluminiranih levičarsko-desničarskih publicistov. Naval se je ustavil tik pred mizami časnikaških reporterjev — en mesure de quoi — nič se ni pripetilo pissem takih in slinih vstati!

Curek, ki so ga v svet sipali Daudetovi kraljevski srajčniki, Cotyjevi stekli ligaši in Pertinarij operirani rodoljubi, je vplival porazno. Briandova trdnjava, kamor so Angležji prihiteli, pojoč himno »That is the old great man of peace«, in Nemci v parsijskem stilu žgočeli »Briand ist der Apostel des Friedens«, je po dolgem miniranju izbruhnila in izpljunila nekaj silnega. »Il n'y a plus rien à faire ici — nič ni mogoče storiti več fukaje, sem slišal zadovoljnega angleškega državnika, ki je bil vidoma vesel, da je na naslov Pariza lahko izrekel isti pravdorek, kakor ga je pred enim mesecem na naslov Washingtona izrekel Laval. Nemci so v hudomušni zadovoljščini očelovsko s komaj vidno zaskrbljenostjo zaključevali, da se Pariz vse-da na barko Bismarckove polomljene ropotije.

Rešitev razorožitvene konference pomeni po izreku tako klavno zaključena pariskega kongresa rešitev Evrope iz kremljev moloha: Angležji ga imenujejo imperializem, Nemci gospodarska kriza, pobožni Holandci, Danci, Švedi in Norvežani pomanjkanje verske zavezi, več ali manj periferijski apostoli pa celo obstoj evropske demokracije. Na vse te recepte pa se Francoz objestno vveda v položaj »beati possidentes« in po ustitih internacionalista in socialisti kakor je Paul-Boncour, odločno deklarira: »Razorožitvena konferenca je po vsem tem, kar ste vi prinesli v Pariz, obsojena na neuspeh. In jaz prehajam v fazo velike katarze, ki jo nazivam »L'autre danger« — še ena nevarnost. Paul-Boncourja nazivajo Francozi Robespierja dvajsetega stoletja. In Robespierre se je dal raje guillotinirati, nego da bi odstopil od zveličavosti svojih principov.

Stališče francoskega naroda izgleda nerazumljivo. Vsaka sekta in vsaka »religija« je v Franciji našla svojega apostola in svetčenika. Samponiji evropske demokracije so se v Parizu obdali z diklaturo jakobinskih klubov. Evropa želi rešitve in jo stavlja v uspeh razorožitvene konference. Osem let je Pariz žarel v glorioli briandizma; stran se je nenadoma obrnila in ženevski apostoli ostajajo v manjšini ali pa vsaj v skrajno sumljivi poziciji. »Gorje mu, komur so bogovi preveč naklonjeni«. Veliki, iz katoliškega stališča popolnoma binavski alibi, ki si ga je francosko javno mnenje ustvarilo v toliko povečanem sektarstvu, in naj si je ta potekal od ekstremnega Barbusseovega duhovnega komunizma do skrajnega Maurasovega galikanizma, je nakrat zasel v zagato. Občeločevčanski prapor Lige človečanskih pravic, te lomilke evropskega političnega reda v devetnajstem stoletju, je nenadoma omahnil. Problem evropskega reda v dvajsetem stoletju mu je smuknil pred oči. Usoda Clemenceauja, Milleranda, Lavalja in Paul-Boncourja, ki kot skrajni levičarji končujejo v desničarstvu, je le strnjen melodramatičen akord zaključnega računa. »Trocadero znači novo dobo državljanske vojne v snovanju francoskega duha, zaključuje eden francoskih listov bilanco pariskega kongresa. Ko bi nemški listi to hoteli razumeti, njih kritika na račun Pariza ne bi bila tako bridka.

Pariški razorožitveni kongres je v svojih idejnih osnovah preveč razbil, da bi bilo danes mogoče podati sodbo o načelih, ki bodo vodili ženevsko konferenco v februarju. V svojih teorijah skrajnega internacionalizma in utopičnega pacifizma prehaja v meje platonске revolucije. Vsem tem hotenjem oficalna Francija odreja svoj kršni list. Plemenito ga poklanja angleškemu Shylocku, ki ga odločno in upogumljajoče prepelje nemškemu premančancu. In poslanec centruma, msgr. dr. Schreiber je tako označil položaj v Evropi: »Evropo tlačijo pesimizem! Popolen uspeh ali neuspeh februarjske razorožitvene konference pomeni ali začetek evropskega optimizma ali pa konec evropske civilizacije.« Masčevalen krič rešnosti nad meglenim vzdihovanjem, ki so ga nekateri imenovali »l'esprit de Genève«.

Zgodovina sama čisto nudi primeri svoje človeške masčevalnosti. Teh osem let ženevskega muziciranja bi bilo možno primerjati osmerim suhim letom življenja svete Alijane, ki je z orodji preteklosti hotela izklesati obličje bodočnosti. Ob prvi kontradiktornosti, potem ko je na veronskem kongresu francoske »liberalce« naprosila, da zadušijo španske, se je zrušila s tiho gesto Metternicha, ki je igral vlogo morila in si je Chateaubriand v pesni želi raztrgal oblačila odhajajoč v samostan psvništva in misticizma. Lord Castereagh so je zahteval v samomor. Kolika tragedija, vredna Shakespearja! Kralj Ludovik XVIII. je v zahvalo tre utarkov zgradil tik ob mostu Jena, ki po principih revolucije znači pričetek evropske demokracije v Nemčiji, na grško velikanski Trocadero, ki znači konec španske demokracije v devetnajstem stoletju.

V pariškem Trocaderoju se je znova odigralo novo dejanje. Ali nazaj v smislu Jene, ali naprej v širši obliki, bo pokazala ženevska konferenca. Ali si bo tam Briand raztrgal oblačila ali pa zagrabil novo vlogo? Vprašanja, ki prehajajo v diplo-

Indijsko vprašanje nerešeno

Po zaključku indijske konference - „Pes zalaja, imperij gre dalje svojo pot“

London, 2. dec. Indijska konferenca okoli okroglo mize se je zaključila v palači St. James s programatičnim govorom ministrskega predsednika MacDonalda. Ministrski predsednik je najprej prečital kraljevo poslanico na delegate. Kralj pravi, da se zaveda, da je rešitev indijskega vprašanja združena z izrednimi težavami, toda delegati naj se nikar ne dajo premagati po teh težavah, temveč naj z vztrajno iščejo pot za sodelovanje in mirno rešitev indijskega vprašanja.

MacDonald je dejal, da je angleška vlada pripravljena, priznati Indiji lastno vlado in lasten parlament, toda angleškemu guvernerju morata ostati zadevi obrambe in zunanjih poslov. Ohraniti se poleg tega mora finančna ustaljenost in kreditni sistem. Tudi sedanja vlada si osvaja stališče, ki ga je zavzel ministrski predsednik MacDonald s svojim govorom ob zaključku prve konference okoli okroglo mize meseca januarja, in priznava Indiji pravico, da se organizira v veliki Indijski federaciji. Vlada je prepričana, da je to edina rešitev ustavnega indijskega problema. Konferenci ni bilo mogoče opredeliti področja eksekutive, to je bodoče indijske vlade, ker se Indijci niso mogli sporazumeti med seboj; najtežji je problem manjšin, poleg tega pa tudi spor med Indijci in muslimani. Angleška vlada bo v svojem delu na to, da se izvede načrt za federativno ustavo. Če pa se Indijci medsebojno ne bodo sporazumeli na podlagi česar bi bilo mogoče zgraditi vseindijsko federacijo glede deločenega programa, bo angleška vlada prisiljena na lastno roko rešiti vprašanje indijske ustave, posebno pa vprašanje manjšin. — Angleška vlada nadalje predlaga, da se sestavi majhen odbor, ki naj bi se nadalje pod pokroviteljstvom indijskega podkralja proučeval indijsko vprašanje. Na drugi strani je angleška vlada skle-

nila, imenovati posebne odbore, ki jih je predlagala konferenca za proučevanje tega problema. Ti odbori se bodo odpravljali po novem letu v Indijo.

Za MacDonaldom je spregovoril Gandi, ki se je zahvalil v imenu vseh delegatov za angleško gostoljubnost. Glede MacDonaldovih predlogov pa je dejal, da so njegove izjave preveč umetne, da bi se mogli iz njih takoj razbrati zakriti nameni angleške vlade. Za proučitev MacDonaldovih izjav je potrebno več časa. Zato ne more odgovoriti MacDonaldu. Nato sta se MacDonald in Gandi gauljivo poslovila. Gandi je še v teku današnjega dne zapustil London in se odpravil preko Francije v Italijo, kjer se vkrcna na parnik, ki odplove proti Indiji.

Tako se je razšla druga indijska konferenca. Konkretnih rezultatov konferenca sama ni prinesla, vendar se ni moglo trditi, da si bosta sedaj obe stranki, to je Anglija in Indija, napovedali boj na nož. — V resnici so MacDonaldove izjave zelo spravljive, prav tako je kralj izrazil željo, naj se najde pot do »sodelovanja«. Ni slučajno, da se je Gandi tako tople poslovil od MacDonalda. Gandi namreč dobro ve, da imajo Indijci v MacDonaldu velikega zagovornika, ki se trudi, da bi se našla mirna rešitev indijskega problema, in se mora čedalje bolj boriti proti konservativcem, ki zahtevajo politiko močne roke. Ta politika se je v resnici že uvedla v deželi Bengalija, kjer je pričela policija s sistematičnim žilčenjem upornikov.

Tako je minister za Indijo Samuel Hoars izjavil, da ne bodo konservativci nič popuščali in da nimajo namena, žrtvovati pravice imperija. Indijci naj nikar ne mislijo, da se bo njihov problem rešil s terorizem. »Terorizem ne bomo nikakor popuščali in sklepali pogodbe s tistimi, ki bi nas radi pogubili iz Indije. To je naše trdno prepričanje. Mi mislimo, da bi se vseindijska federacija, v kateri

bi bile včlanjene posamezne indijske države, izkazala kot najboljši vladni sistem, toda to edino pod pogojem, da se naše stare pravice ne kršijo.« Nato je minister razložil, da si hoče angleška vlada obdržati pravico do organizacije vojske in do nadzorstva v zunanje političnih odnosih med posameznimi indijskimi državami kakor tudi med Indijo in ostalim svetom. »Indija«, je nadaljeval minister Samuel Hoars, »preživlja danes težke čase v svoji zgodovini. Politična kriza samo pospešuje gospodarsko. Revščina postaja čedalje večja in pripravlja ugodna tla za politično agitacijo. Proti nemiru kakršnegakoli značaja moramo nastopiti odločno in pogumno.« Ob zaključku je minister izjavil, da so Angležji pripravljeni sodelovati z Indijci, ki so dobre volje, in sporazumno uresničiti vseindijsko federacijo, ki bo zagotovila vsem indijskim državam ustavno življenje. V preteklosti so Angležji imeli še težje boje v Indiji. »Mi se ne smemo pokazati hojazljive in nikakor zapravljati energije z notranjimi boji. Nekaj orientalski pregovor pravi: Pes zalaja in karavana gre dalje. To velja tudi za nas: Pes zalaja in imperij gre svojo pot, katere mi nikdo ne more zastaviti.«

Izjave ministra za Indijo so jasne. Stališče MacDonalda, ki zagovarja kompromisno politiko napram Indijcem, je v sedanjih vladah, ki je v resnici konservativna, pač težko. Eno je danes gotovo: Od boja na nož ne bodo imeli koristi Indijci, toda Angležji tudi ne.

London, 2. dec. AA. Angleška vlada se je danes ob 11 dopoldne sestala na sejo pod predsedstvom ministrskega predsednika Macdonalda. V poučenih krogih trdijo, da so na seji razpravljali o besedilu vladne deklaracije o indijskem vprašanju, ki ga bo vlada danes dopoldne predložila spodnji zbornici.

Marinković v Varšavi

Ministvo izjave o odnosu Jugoslavije do Poljske

Varsava, 2. decembra. AA. Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković je dal zastopniku poljske brzojavne agencije intervju o poljsko-jugoslovanskih odnosih.

Zastopnik »Pata« je vprašal dr. Marinkovića: »Kakšno svrbo, gospod minister, ima vaš prihod na Poljsko?«

Moj prihod na Poljsko, je odgovoril dr. Marinković, je nova manifestacija vzajemnega prijateljstva med Poljsko in Jugoslavijo. To prijateljstvo ne izvira samo iz našega skupnega porenja in etničnega sorodstva, nego tudi iz paralelnosti naših interesov in stremeljenj. Moj obisk je bil določen že ob priliki podpisa pogodbe o prijateljstvu, vendar smo ga morali odgoditi zaradi več nepredvidenih dogodkov. Danes se izpolnjuje naša tedanja obljuba.

Gospod minister, je nadalje vprašal poljski novinar, »kako se je dozdaj manifestiralo sodelovanje naših dveh držav na terenu Društva narodov in na terenu bloka agrarnih držav južne in vzhodne Evrope?«

Sodelovanje naših držav, je odgovoril jugoslovanski minister, se je dozdaj manifestiralo v njenem paralelnem nastopu v vseh vprašanjih, ki jih je zadalo delovanje Društva narodov. To skupno stališče je dovelo do skupnega nastopa v Društvu narodov tudi z drugimi prijateljskimi državami, kadar je šlo za probleme, ki so se posebno tikali interesov naših dveh držav. Glede skupne akcije Poljske in Jugoslavije zunaj Društva narodov pa naj omenim kot posebno pomembno delo pri organiziranju bloka agrarnih držav, ki je zelo važen čimtelj za naše zblizevanje.

Nato je zastopnik »Pata« vprašal: Ali se do sedanjega kulturne zveze med obema državama ugodno razvijajo in ali igra pri tem turistična pomembna vloga?«

Mislím, je odgovoril dr. Marinković, da so kulturne zveze bile in da tudi ostanejo najpomembnejša spona med obema narodoma. Poljska zgodovina je inspirirala našega velikega Gunduliča, poljska romantična doba pa je tako v idejah, kakor tudi v čuvstovanju zarezala globoke sledove v jugoslovanski književnosti. Drago mi je, da lahko ugotovim, da vlada zelo veliko idejno delovanje poljsko-jugoslovanskih društev na Poljskem in v Jugoslaviji za vzajemno spoznavanje in zblizevanje naših držav. Društva na Poljskem uživajo pri tem veliko podporo poljskega javnega mnenja, ki mu rad priznava izredne zasluge za že dosežene uspehe na tem polju. Pripomniti moram, da je tudi čedalje večje število poljskih turistov, ki posejajo Jugoslavijo, kar je že obrodilo blagodejne sadove.

Kakšni skupni interesi večjejo obe državi v sedanjem času?« je vprašal poljski novinar.

Naši skupni interesi so splošnega značaja in ne lokalnega, je odgovoril dr. Marinković. »Zato so tudi ti interesi zelo veliki. Obe državi stojita na stališču, da je treba ohraniti mir in konsolidirati razmere ter razviti in podpirati mednarodne ustanove, ki naj okrepe in zagotovijo mir in brezpogojno spoštovanje ter lojalno izvrševanje

matsko zgodovino. Trocadero pomeni konec ene smeri v Franciji in začetek druge v Evropi.

—rj—

prevzeli mednarodnih obvez, pogodb, konvencij itd.

Napoved je vprašal poljski novinar jugoslovanskega zunanje ministra:

Ali obstoji, gospod minister, možnost, da bi se povečala trgovska izmenjava blaga med obema državama, in ali je pričakovati, da se v bližnji bodočnosti sklenejo nove kompenzacijske pogodbe med obema državama?«

Možnost zvišanja trgovske izmenjave blaga med obema državama obstoji, je odgovoril g. dr. Marinković. Proučujejo se načini, kako naj se ta izmenjava blaga izvede pod najboljšimi pogoji in kako naj se sistemizira. Pri tem je potrebno, da se čimprej reši problem tranzitnega prometa, zlasti glede na izvoz poljskega blaga na Sredozemsko morje. Naj še pripomnim, da sta obe vladi vzajemno izdelali tekste konzularne konvencije in kulturno-prosvetne konvencije, ki bosta v najkrajšem času podpisani. Na ta način bo načelno in pravno rešeno veliko število perečih vprašanj. Toda razen podpisov in odredb v teh pogodbah je še mnogo važnejše stremljenje, ki je te pogodbe ustvarilo kot plod nezlomljive volje na obeh straneh po čim tesnejšem sodelovanju in čim intimnejšem zblizvanju — in to stremljenje je treba posebno naglasiti.

Poljski tisk o dr. Marinkovićem obisku

Varsava, 2. dec. 19. Obisk jugoslovanskega zunanje ministra dr. Marinkovića so poljski listi pozdravili zelo tople. Listi posebno naglašajo, da je dr. Marinković v Ženevi večkrat pomagal Poljski v manjšinskih vprašanjih proti pritožbam Nemcev. Jugoslovanska politika je zvezana s Poljsko po skupnih interesih, da se prepreči revizija mej. Prav sedaj pa je na vrsti za dr. Marinkovića in Zaleskega mnogo aktualnih vprašanj, ki so za obe

Mušanov v Ankari

Trozveza Grčija, Turčija in Bolgarija?

Carigrad, 2. dec. 19. Bolgarski ministrski predsednik Mušanov je despel v Ankaro, kjer sta ga sprejela ministrski predsednik Izmet paša in zunanji minister Tefik Ružibej. Popoldne je imel Mušanov sestanek s Kemal pašo. To Mušanovo potovanje je posebnega pomena, ker so spremljali ministrskega predsednika na njegovem potovanju razni odlični bolgarski parlamentarci.

Nemško-ruska trgovina

Berlin, 2. dec. AA. Trgovinski odnosi med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo so se letos razvijali zadovoljivo za Nemčijo. V prvih devetih mesecih t. l. je izvoz nemškega blaga v Rusijo zrasel nasproti isti dobi lanskega leta za 213 milj. mark na 506,8 milj. mark. Ta porast je posledica pogodb, ki sta jih Nemčija in Rusija letos sklenili, in pa naknadnih naročil, ki jih je dobila nemška industrija iz Rusije.

Uvoz ruskega blaga v Nemčijo se je v istem času znatno zmanjšal.

rdžavi velikega pomena. Obenem se javlja, da se bodo ob priliki Marinkovičevega obiska v Varšavi tudi nekatere konvencije in posebni dogovori manjšega pomena.

Velik političen pomen obiska dr. Marinkovića na Poljskem

Belgrad, 2. dec. 1. Javno mnenje z veliko pozornostjo zasleduje potovanje zunanje ministra Marinkovića v Varšavo. Po vseh javnih lokalih se najživahneje komentira o tem dogodku, ki predstavlja na vsak način zelo važno preorientacijo v meddržavni politiki srednje in vzhodne Evrope. Povsod se poudarja važnost, da so se začeli zblizevati slovanski narodi, ki so čakali celih trinaest let, da se najdejo in da uvidijo potrebo iskrenega sodelovanja in medsebojne dejanske pomoči. — Gospodarska kriza, ki je ustvarila novo potrebo in je v političnem smislu dovela tudi do gotovih bridkih razočaranj, je v prvi vrsti odgovorna za ta razveseljiv pojav v med slovanskih odnosih na evropskem vzhodu. V diplomatičnih krogih se istaklo opaža najživahnejša pozornost, čeprav niti naše zunanje ministrstvo niti poljsko poslanstvo nista dala nikakega poudarka za krivo tolmačenje tega zblizanja, ki je popolnoma normalno in o katerem bi se moglo reči samo to, da je prišlo dosti pozno. Na oficalnih mestih molčijo o obisku in se izgovarjajo na izjave, ki so bile dane prejšnje dneve. Kljub temu pa se dozdeva, da bo potovanje zunanje ministra v Varšavo dalo povod večjemu izvozu našega tobaka v Poljsko, ker se je opazilo, da je naš tobačni izvoz od 63 milj. Din v l. 1929 padel na 23 milj. Din v l. 1930. Brez dvoma pa bo ta neposredni stik med državniški obeh narodov stabiliziral našo trgovino, ki je bila ravno v postavlki Poljske podvržena velikim fluktuacijam. Po mišljenju, ki se je izrazilo v nekaterih inozemskih krogih, se zblizanje ne vrši samo med našo državo in Poljsko, ampak tudi med Poljsko in malo antanto, ki naj bi vstopili preustrojeni in prenovljeni v razpravno dvorano, kjer bodo narodi tekom prihodnjega leta urejevali vprašanje razorožitve, revizije mirovnih pogodb in preustrojitve gospodarske organizacije Evrope, kamor spada tudi ustvaritev dejanskega bloka agrarnih držav vzhodne Evrope.

Carigrad, 2. dec. 19. V političnih krogih se smatra, da je obisk Mušanova v Ankari in poravnava med Bolgarijo in Grčijo ustvarila možnost tesnejšega sodelovanja med Ankaro, Atenami in Solijo. Listi omenjajo svojevčasni predlog, ki ga je stavil Henderson v Ženevi glede stalnega mesta v Svetu Zveze narodov za Grčijo, Bolgarijo in Turčijo v primeru, če Turčija vstopi v Zvezo narodov.

Večji obtok bankovcev v Nemčiji

Berlin, 2. dec. AA. Bilanca nemške narodne banke z dne 30. novembra, ki je danes objavljena, izkazuje za 90 tisoč mark znižanje zlatih zlatih in deviznih rezerv. Obtok bankovcev pa se je povečal za 374,9 milijona mark.

Dunajska vremenska napoved: V nižinah večnoma oblačno in megleno, hlad bo trajal tudi čez dan. Na vzhodnem robu Alp pa je pričakovati južnega vremena.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno. Nagiba se k zasnitvi. Hladno. Stalna.

Funt pada - Angleži so ravnodušni

London, 2. decembra. Z Angleška javnost po polnoma ravnodušno sprejema padanje funta šterlinga. Sploh prevladuje prepričanje, da je polom funta šterlinga popolnoma naroden dogodek in da ne bo dolgo, ko bo funt šterling dobil svojo prvotno vrednost tudi na inozemskih borzah. Zato naj se nihče ne briga, kdaj in kje se bo ustavil tečaj funta šterlinga. Resnica je, da se v sami državi padec funta skoraj ne čuti in je tudi v resnici obdržal svojo prvotno plačilno vrednost. Tudi na borzah tečaj angleških vrednostnih papirjev niso padli in je ostal tečaj funta šterlinga v glavnem nespremenjen. To se tolmači na ta način, da si ljudje hočejo preskrbeti gotovino za plačilo davkov, ki se v Angliji plačujejo vnaprej in jih ljudstvo tudi točno plačuje. Včeraj je bilo izplačanih 50 milijonov funtov za obresti iz naslova vojnih dolgov vendar pa tudi ta znesek ni zadostoval borznim poslom. Zanimivo je, da se je izpolnilo MacDonalдово proročanje, in sicer do dneva točno. MacDonal je namreč pred nekaj meseci imel govor, v katerem je rekel, da bo kriza funta v začetku decembra dosegla vrhunec. Zaradi tega, ker je nastala večja potreba za denar kot plačilno sredstvo, je zahtevala angleška banka pooblastilo, da sme izdati nove nekrete bankovce v znesku 15 milijonov funtov. To pooblastilo, ki je že izteklo, je podaljšano do 15. t. m. V denarnih krogih se razen tega pričakuje, da bo v teku današnjega dne, najpozneje pa jutri, nova vlada izdala pooblastilo angleški banki za izdajo nadaljnjega denarja. Ta ukrep bo storjen zaradi tega, ker so denarne potrebe pred božičem mnogo večje kakor pa drugače in je ljudstvu denar neobhodno potreben.

Pritisk prihaja s kontinenta

London, 2. dec. tg. Včerajšnji padec funta na 3.285 dolarja je od 4. febr. 1920 dalje najgloblji padec funta. Pritisk je prišel s kontinenta, posebno iz Pariza in Amsterdama. Na londonskem trgu pa je opaziti manj vznemirjenja, kakor na kontinentu. Čvrsta tendenca je razpršila vsakršno paniko, posebno pa je pomirila občinstvo odločitev finančnega ministrstva, da pusti nekriti obtok denarja še nadaljnjih 14 dni na sedanji višini, dasi se je lansko leto ob istem času radi vplivanja božičnega nakupovanja povečal promet za 20 milj. Splošno mnenje je, da mora padanje funta počasi vendarle prenehati, dasi so nadaljnja poleganja

vsekakor še možna. Poročevalec v poslanski zbornici je odklonil predlog neodvisne delavske stranke, ki je hotela, da se začne razprava o krizi funta, češ, da je ta predlog nezdružljiv s poslovnim redom.

Anglija bo morala prositi za moratorij

Berlin, 2. dec. tg. V Berlin došle vesti pravijo, da poteka kriza angleškega funta slično, kakor je bila letošnja kriza v Nemčiji, katera je dovela do moratorija v Bazlu. Anglija bo morala ravno tako prositi svoje upnike za moratorij, kakor je to storila Nemčija. V Berlinu opazujejo nadaljnji razvoj angleške finančne krize tem pazljiveje, ker bi oslabitev angleške finančne pozicije pomenila, da bi se bodoča pogajanja za reparacije in moratorij zelo otežila.

London, 2. decembra. AA. Deficit angleškega proračuna je znašal v novembru t. l. 150,184,000 funtov šterlingov.

Radi padca funta izgubila Francija 8,5 milijard Din

Pariz, 2. decembra. AA. Ker je bila ponudba angleških funtov na kontinentalnih tržiščih velika, kupcev pa malo, je funt včeraj padel na 83.

Pariz, 2. dec. l. V finančnih krogih kroži neka, sedaj še nepotrjena, statistika o množini angleških funtov, ki se nahajajo v posesti francoske narodne banke. Imenuje se znesek 700 milijonov funtov, kar bi znašalo v zdravi protivred-

Grčija in Romunija se borita za svojo valuto

Posledice padanja funta

Belgrad, 2. decembra. l. Ponoven padec angleškega funta na svetovnih borzah ni povzročil nikakega večjega razburjenja v Belgradu, med tem ko se poroča nasprotno iz Bukarešte in Aten, da je radi tega zavladala v Romuniji in v Grčiji velika nervoznost. Grška kakor tudi romunska Narodna banka posedujeta namreč večje število zlatega zaklada v funt šterlingih, s katerim krijeta svoj papirnati denar, in vsak padec funta šterlinga pomeni za obe državi nevarno znižanje taksoimenovanega zlatega kritja. V Atenah je zopet pretela panika

nosti okrog 80 milijard frankov. Ker je funt med tem izgubil 35 točk na borzi, znaša celokupna zguba francoske narodne banke, povzročena vsled padanja funta, 4 milijarde frankov (8,5 milijard dinarjev ali dve tretjini našega državnega proračuna. Op. ur.). Vlada je prevzela vso količino angleških funtov od narodne banke, da na ta način odstrani vso nevarnost za svojo valuto.

Pogajanja za gospodarski sporazum s Francijo

Pariz, 2. dec. AA. »Havas« poroča: Angleška vlada je sprejela francoski predlog o pogajanjih za gospodarski sporazum. Ta sporazum naj bi zaščitil interese obeh držav. Pogajanja o tem sporazumu se bodo v kratkem pričela.

Francosko-angleška pogajanja o gospodarskem sporazumu bodo v Londonu. To pa zato, ker se žele tudi druge države pogajati z Anglijo.

London, 2. dec. AA. Francoski veleposlanik Fleuriau je obvestil angleškega zunanjega ministra Simona, da bi bila Francija pripravljena sporazumeti se z Anglijo o novem valutnem režimu.

Nemčija uvede zaščitno carino na angleško blago

Berlin, 2. dec. AA. Zaradi stalnega padanja funta in zaradi angleških carin namerava nemška vlada uvesti uvozne prepovedi za te-le angleške proizvode: premog, tkanine, platno, živalni stroji in bombaz.

in ni izključeno, da se je danes ponoči ustvarilo med ljudstvom razpoloženje, ki bo nevarno za grško gospodarstvo. Romunija in Grčija se zato trudita in sta napravili potrebne korake v tej smeri, da dobita posojilo v Franciji in na ta način preprečita rušitev svojega denarja. Nocojšnje vesti iz Budimpešte, ki imajo v svojih zakladnicah tudi večje število angleških bankovcev, ravno tako napovedujejo težke dneve, ki čakajo Madžarsko, ako se ne posreči zaustaviti padanja funta šterlinga na svetovnih borzah.

Gospodarski zavod na Grškem

Atene, 2. dec. AA. Grška vlada je sklenila ustanoviti gospodarski zavod. V upravi zavoda bodo najuglednejše osebnosti grških finančnih in gospodarskih krogov. Njihova naloga bo, da pokrenejo živahno gospodarsko udejstvovanje v Grčiji.

Nadškof Sedej na mrtvaškem odru

Njegove zadnje ure — Pokopan bo na Sv. gori

Gorica, 2. dec. Kakor je bilo že javljeno, je goriški nadškof dr. Frančišek Sedej izdihnil v soboto ob 14.50. Ze v jutranjih urah se je goriški vladika počutil zelo slabega in je izrazil željo, da bi mu podelili zakrament sv. poslednjega olja. To sv. opravilo je opravil msgr. Valentinčič. Bolniku je bilo čedalje slabše in okoli 14. ure mu je njegov osebni zdravnik Silvio Morpurgo vbrizgnil še injekcije, da bi mu olajal strahovite srčne napade. Toda vsaka pomoč je bila zaman in še preden je ura odbila tri popoldne, je goriški metropolit izdihnil svojo dušo v navzočnosti nadškofijskega tajnika Caneva, njegovega služabnika Ivana Znidarja in g. Evgenija Cocianija.

Neki tukajšnji list poroča, da je rajni baje izrazil željo, da bi njegovega trupla ne balzamirali. Ni bilo mogoče ugotoviti, ali je ta vest točna. V resnici je mrljica v nedeljo zvečer balzamiral profesor Ferrari iz Trsta. Nato je bilo truplo zopet izpostavljeno v nadškofijski kapeli. Pokojnikov izraz je povsem miren in poteze na obrazu ne kažejo težkega smrtnega boja. Ob mrlju molí stalno osem duhovnikov. Na tisoče in tisoče vernikov je prišlo te dni v nadškofijsko kapelo, da se poslovijo od svojega odločnega, a dobrega pastirja. Verniki prihajajo ne samo iz Gorice in bližnje okolice, temveč iz vse Goriške, Furlanije in vse Julijske krajine.

Na ordinarijat so prispeli izrazi sožalja vseh primorskih škofov in sufraganov ter drugih prelato. Tudi sv. stolica je izrazila brzojavno svoje sožalje. Po vsej goriški nadškofiji so se opravile zadušnice za pokojnika in njegovo smrt je zaznamilo zvonjenje po vseh cerkvah.

Pogreb se bo vršil jutri ob 9 dopoldne. Vse priprave so se izvršile po navodilih sv. stolice. Pogrebu se bodo udeležili videmski nadškof msgr. Nogara, tržaški škof dr. Alojzij Fagar in poreški škof Pederzoli. Videmski nadškof bo zastopal tudi

Proces proti Goričanom

Rim, 2. dec. Fašistični tisk že pripravlja italijansko javnost na politični proces, ki se prične v petek proti takozvanim »jugoslovanekim teroristom« iz Julijske krajine. Listi objavljajo obtožnico, na podlagi katere je preiskovalni sodnik izročil obtožence izrednemu sodišču v Rimu. Ta obtožnica je bila objavljena že lansko leto, preden se je začel tržaški proces, ki se je zaključil s smrtno obsodbo proti štirim tržaškim Slovincem. Sedanji obtoženci in tudi tisti, ki so bili že sojeni v Trstu, se torej spravljajo v zvezo, da bi se prvi toliko bolj obremenili in dosledno temu lahko težje obsodili. V smislu obtožnice gre le za drugo skupino iste tajne politične organizacije, h kateri so pripadali obtoženci tržaškega procesa.

Obtožnica našteva 99 (!) zločinov, to je 31 poskušanih in izvršenih napadov na fašiste, miličnike in orožnike, 13 umorov, 18 požigov šol, otroških vrtcev in vojaških naprav, 8 terorističnih atentatov in 4 poizkuse špijonaže. Skratka, vse politične zločine, ki so se odigrali po okupaciji v Julijski krajini. Omenja se seveda tudi atentat na uredništvo »Popolo di Trieste«, zaradi katerega so bili Bidovec, Miloš, Marušič in Valentič obsojeni na smrt. Kot vodja in organizator terorističnega delovanja se navaja časnikar Albert Rejec, ki je pobegnil čez mejo. Obtožnica trdi, da je z Rejem sodeloval tudi Zorko Jelinčič, ki bo sedaj sojen. Ta dva sta pod plaščem prosvetnih, sportskih in dobrodelnih društev širila protitalijansko propagando. Med ta društva spada posebno akademsko društvo »Adrijac« v Gorici. Teroristi so se zbirali okoli »Organizacije«, kakor so na kratko nazivali svojo politično organizacijo. Namen te je bil, širiti pan-slavistično idejo in doseči združitve Julijske krajine z neko tujo državo. Njen namen je bil tudi, voditi vojaško špijonažo; obtoženci so baje bili v zvezi tudi s protifašističnimi organizacijami v inozemstvu. V oktobru l. 1929 so se zbrali v Vremah. Sestanku sta prisostvovala tudi dva orjunaša: Tu je bilo sklenjeno, da se izvrši napad na »Popolo di Trieste«. Kakor pravi obtožnica, je požgal tolimski vrtec Franc Fortunat, ki je zbežal čez mejo. Obtoženec Petaros je baje priznal, da je izvršil napad na občinskega slugo Kureta v Dolini pri Trstu. Solo v Lekvi na Krasu so požgali Alojzij Jerjal, neki Škerjanc in še nekdo drugi iz Bazovice. Ti so vsi zbežali.

Procesa ne bo vodil fašistični general Cristini, pač pa general Saporiti in državno tožilstvo bo zastopal Fallace. Obtožence bodo branili odvetniki Cassinelli, Manassero, De Vincentis, Kernot, De Sanctis, Mengelli in Zennaro, ki je iz Trsta.

Nov serum proti malariji

Berlin, 2. dec. Z. Kot poroča »Lokal Anzeiger« iz Londona, so angleški zdravniki iznajdljivo novo sredstvo proti malariji. Colonel James je izvršil poskuse, ki so popolnoma uspeli. Deset zdravnikov se je namreč dalo vstavi od moskitov, ki so imeli bacle malarije, nato pa so sprejeli injekcijo protimalaričnega seruma. Niti v enem slučaju se malarija ni mogla razviti. Ta serum se bo že v najkrajšem času uporabljal v tropskih krajih, kjer je malarija pravo strašilo ljudstva.

beneškega patriarha La Fontaine. Pogrebu bo nadalje prisostvoval ves goriški stolni kapitelj. Pogrebne molitve bo opravil nadškof Nogara, ki je najstarejši izmed ostalih škofov. Iz kapele poneso člani metropolitanskega kapitlja krsto na ramah v stolnico. Tu se bo opravila cerkvena slovesnost. Po molitvah bo govoril o pokojniku videmski nadškof Nogara. Iz cerkve poneso krsto šest duhovnikov do izhoda, kjer jo bodo položili na mrljški voz. Od tu se bo sprevoz razvil po Mazzinijevi in Garibaldijevi ulici na Verdijev korzo, nadalje skozi Semenčico ulico v Carduccijsko, čez Korn na Caterinijev trg, kjer se bodo pogrebi razšli.

Od tu popeljejo nadškofa Sedeja skozi Solkan na Sv. goro, kamor je pokojnik še bolan tako rad zahajal. Vsem je še v spominu veličastna procesija, ki jo je vodil nadškof Fr. Sedej, ko se je svetogorska Kraljica ob spremstvu nepreglednih vrst goriške duhovščine, Marijinih hčera iz vse škofije in tisočev vernikov vračala iz begunstva v svoj dom na Sv. gori. Njegovo truplo bo pokopano v svetogorski kripti poleg kardinala Missle. Grob bo zaenkrat samo začasen, dokler se grobnica primerno ne adaptira.

Slovesni rekvijem za nadškofom Sedejem

Včeraj ob 10 dopoldne se je vršil v stolnici slovesen rekvijem za pokojnim goriškim knez nadškofom Frančiškom Sedejem. Rekvijem je opravil ob asistenci knezoškof dr. Rožman. Rekvijema se je udeležilo mnogo odličnega občinstva. Prisostvoval je tudi ban dr. Marušič ter drugi odlični predstavniki raznih oblasti, institucij ter domoljubnih organizacij. Med občinstvom je bilo izredno mnogo goriških emigrantov, katerim je bil pokojni knez nadškof skrben očetovalni dušni pastir. Mnogo oči se je zaroslo, ko so se verniki v molitvi spominjali preblega pokojnika.

Resolucija Sveta ZN

glede japonsko-kitajskega spora

Pariz, 2. dec. Z. Kakor poroča pariška izdaja »New York Herald«, vsebuje načrt resolucije Sveta Zveze narodov glede japonsko-kitajskega spora sledečih šest točk: 1. Ponovno izrecno priznanje resolucije Zveze narodov od 10. septembra t. l. 2. Obljuba obeh držav, da ne bosta podvezli nobene akcije, ki bi imela za posledico človeške žrtve. 3. Obe državi se morata obvezati, da bosta obveščali Svet Zveze narodov o dogodkih v Mandžuriji. 4. Obe državi se morata obvezati, da bosta Svetu Zveze narodov dali na razpolago vse svoje informacije. 5. Vpostavitve preiskovalne komisije petih oseb. 6. Predsednik Sveta Zveze narodov Briand se pooblašča, da sledi razvoju stvari do prihodnjega zasedanja v januarju, če bi pa bilo potrebno, da se skliče nova izredna seja Sveta Zveze narodov. Kakor poroča »Matine«, bi se komisija morala sestaviti iz enega Angleža, enega Francoza, Ameri-

čana, Holanďa in Italijana. Po službenih vesteh iz Washingtona je vlada USA odbila, da pošlje svojega zastopnika v komisijo. Komentar, katerega bo Briand prečital kot dodatek k tej resoluciji, vsebuje po vesteh »Petit Parisien« stavek, v katerem se izrecno poudarja, da gre v tem slučaju za izreden položaj in da sklepi, ki so bili storjeni za rešitev tega spora, niso principiellne narave, na katere bi se Zveza narodov lahko sklicevala v drugem delu sveta, posebno v Evropi. Male države so popolnoma zadovoljne s tem stavkom. Kakor se čuje, bo japonski odgovor dovoljen in tudi Kitajska bo najbrže sprejela načrt resolucije.

London, 2. dec. tg. Pri Cicliarju je pričakovati novih bojov, ker prodira proti Cicliarju od Hajluna 3000 mož vojske generala Maja. Japonski general Honjo je poslal na ogroženo mesto nova japonska ojačenja.

Proslava 1. decembra

Slavosni koncert časnikiarskega združenja

Ljubljana, 2. decembra.

Kakor navadno, je bil tudi letos na narodni praznik 1. decembra zvečer v Unioinu novinarski koncert, ki vsako leto pokaže kaj novega in zanimivega. Topot je bil nemara še bolj obiskan kakor sicer kdaj. Program je bil jako pester in mnogovrsten in je privabil lepo število odličnjakov in glasbenikov ter poslušalcev in je bilo videti, da so bili z njim in z izvajanjem vsi zadovoljni.

Po državni himni je orkester Nar. želez. gl. društva »Slog« pod taktirko g. Heriberta Svetela podal osem ruskih narodnih pesmi v prireditvi Ljadova. Ljadova pri nas menda še nismo čuli na koncertnem odru. Zlasti simfonične glasbe njegove ne, zato je bil novost. Ruski talentirani liriki novoromantične smeri je prav zanimivo opremili narodne melodije, tako da jim je ostalo zrno, čeprav je bila forma oplenjena. Orkester »Slog« je lepo napredoval in obeta postati s svojim agilnim dirigentom, organizatorjem in vzgojiteljem Svetlom prvovrstna izvajalna moč pri nas. Potem je nastopila priljubljena »Grafika« z dirigentom A. Grünmingom, ki je dobesedno podala moška zbora Foersterja Spak in Adamiča Završki fantje, ter »Oj ta soldaški boben...«. Spaka je dal nekoe v svojih najboljših časih tudi »Akademistični zbor«, pa ne bolje od »Grafike«. Obe pesmi sta bili izvrstno podani — čast Grünmingovi slovenski pevski šoli! Nato je nastopil Slovenski vokalni kvintet, ki je podal Fibichovo »Tiho noč« in Savinov »Tehtni vzroke ter žel buren aplavz«.

Po odmoru je nastopil enajstletni goslač Miran Viher, učence ravnatelja Glasbene Matice v Celju, g. Karla Sancina. Igral je razmeroma težko Griegovio violinsko sonato op. 13 v g-duru v treh stavkih. Spremljala ga je na klavirju ga. Mira Sancinova. Mali je več ko presenetil. V tej starosti ne bi pričakovali toliko tehničnega znanja in glasbenega razumevanja, najmanj pa še takšne sonate, ki je še odraslemu in zrelemu človeku nepremehak oreh. Baje ima še vse večje reči naštudirane, celo Bacha, Vivaldija, Szymanowskega in podobno. No, talent, združen z lepim znanjem, ki je krasen uspeh smotrane šole violinskega pedagoga g. Sancina, je tu. Dal Bog, da bi fantek nemoteno zorel in dozorel v velikega umetnika! Nemalo takšnih talentov je že prezgodnja hvala uničilo. Za njim je zopet nastopil kvintet »Ljubljana«, ki je zapel v splošno navdušenje. Jerebovo Pelin rožo in Prelovske Zapoje mi pesem in mornj zopet do dajati. Koncert je zaključil veliki mešani zbor pod vodstvom Zorka Prelova, ki je pel Pavčičeve Če rdeče rože zapade sneg in Gotovčovo Barbari mi smol Nežno razenjanje mi Pavčiču je sledil krepki, jugoslovansko paburavni Gotovac s svojo originalno modernim nolo.

Koncert je bil prav animiran in upamo, da je prišel lep uspeh prirediteljem.

1. december v Mariboru

Cerkvena proslava. — Maratonec zmagal v »Teku zedinjenja«. — Novinarski koncert. — Prireditve Narodne odbrane.

Maribor, 2. decembra.

Prodecembrske slovesnosti so se pričele včeraj s slovesno sv. mašo v stolnici, katero je daroval prevzvišeni vladika lavantinski dr. Andrej Kaččin ob asistenci in katere se je udeležilo predstavništvo upravnih in političnih oblasti, sodišča, mešne občine in vojaštva s celokupnim aktivnim in rezervnim častniškim zborom ter številno občinstvo.

Ob 11 dopoldne se je vršila na 2100 m dolgi

Proslava v Berlinu

Berlin, 2. dec. tg. Ob priliki državnega praznika je priredil jugoslovanski poslanik v Berlinu Baluždič velik sprejem jugoslovanski koloniji. V svojem nagovoru je proslavljati posebno ideal zedinjenja vseh plemen od Alp do Egejskega morja, po čemer stremi tudi kralj. Baluždič je imenoval Nemce kot »neposredne sosed« Jugoslavije ob Karavankah, in posebno naglašal živahno turistično zvezo, katere vežejo Nemčijo z Jugoslavijo.

London, 2. dec. Z. Britanski parlament, ki bi se imel sestati prihodnji teden, je odgodil sestanek na 22. januarja.